

# Jó Szerencsét

Műszaki, Bányászati és Kohászati Heti Szaklap.

Szerkeszti: **Litschauer Lajos,**  
kir. bányatanácsos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Telefon:  
Selmeczbánya. 4-5. sz.



Megjelenik minden vasárnap. =

Előfizetési ára: egy évre 12 kor.

Az előfizetés megkönyvitésére havi egy

(1) koronás részleteket is elfogadunk. =

A megrendelésre vonatkozó aláírások egy

évre kötelezők.

## Jőjjön, győződjék meg, hogy az IRINYI-OLAJFÜTŐ

fűtőképessége, teljesen korom és kokszt-mentes,

szagtalan és tökéletes égetése minden versenyt felülmúl. Mindenféle vas- vagy cserép-kályhába és konyhatűzhelybe a legcsekélyebb átalakítás nélkül, mint valami kis fiók, betoltható. A szénfűtésnél sokkal olcsóbb. Legkényelmesebb fűtési mód. Tetszés szerint szabályozható. A gázfűtés összes előnyeit nyújtja. Saját szabadalmunk és gyártmányunk. **Ára: 30 kor.**

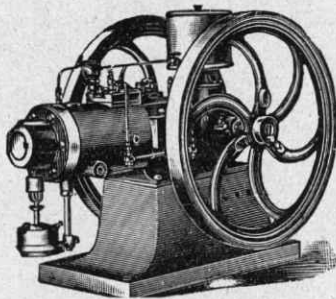
## Gőzkazánokhoz, lokomobilokhoz

és mindenféle ipari, gazdasági célra és központi fűtésekhez  
:: való Irinyi-olajfűtőkről kívánatra árajánlattal szolgálunk. ::

## 'IRINYI' Olajfűtő és Lámpa Gyár

Budapest, VII. ker., Akácfa-utca 45. sz.

Képviselőket és ügynököket országszerte keresünk.



## WOHANKA - FÉLE nyersolajmotorok és lokomobilok

Üzemköltségek nagy-  
ság szerint  $1\frac{1}{2}$  - 2  
fillér óránként és ló-  
erőnként.

Nincs robbanó- és tűz-  
veszély!

Minden pénzügyi ellen-  
őrzés és engedély nélkül.

**WOHANKA és TÁRSA** Budapest,  
V., Váci-körút 76.

## MARX ÉS MÉREI

tudományos műszerek gyára

**BUDAPEST, VI. KERÜLET, BULCSÚ-UTCZA 7.**  
GYÁRTANAK:  SAJÁT GYÁRTELEP.

saját telepükön mindennemű bányászati-műszert, theo-  
dolitot, mérőléczeket, mérőszalagot, feszmérőt,  
hőmérőt, vízszinmérőt, őellenőrző órákat.

16 HP.

100 munkás.

Magyarország ezirányu legnagyobb gyára.



## Magyar Siemens-Schuckert-Művek

BUDAPEST, V. KERÜLET, LIPÓT-KÖRUT 5. SZ.

Készít: teljes erőátviteli és világítási telepeket bányák részére;  
villamos bányavasúttakat, szállítógépeket, szivattyúkat, szellőztető-  
ket, világítótesteket, közetfűrógépeket és mindennemű külön-  
ges bányaberendezéseket.

**Bányaüzemvezető** részére, ki nagyobb gya-  
korlattel bír, megfelelő ál-  
lást keresünk. Az illető úgy ércz, mint szénbányászatban, mint mély-  
fúrásnál és kutatásnál teljes jártasságot szerzett. Igényei: Lakás, fűtés  
világításon kívül 240 korona havonként. Ajánlatokat „766. R.” jelige  
alatt továbbít a szerkesztőség.

# JÓ SZERENCSET

MŰSZAKI, Bányászati és Kohászati heti szaklap.

III. évfolyam.

36. szám.

1910. június 19.



Szerkeszti:

**LITSCHAUER LAJOS**  
kir. bányatanácsos.

Szerkesztőség és  
kiadóhivatal:  
**Selmeczbánya**

Telefon:  
Szerk.: 4.  
Kiadóhiv.: 5.  
Nyomda: 29.

Megjelenik minden **vasárnap**.  
Előfizetési ára: egy évre 12 K.  
Az előfizetés megkönnyítésére havi 1 K  
részleteket is elfogadunk. A megrendelésre  
vonatkozó aláírások egy évre kötelezők.

**TARTALOM:** Cséti Ottó bányamérési találmányai. (15 rajzzal). — Közgazdaság. — Közgazdasági hírek. — Új vállalatok. — Közgyűlések. — Mérlekek. — Osztalékok. — Piaci hírek. — Versenytárgyalások. — Hírek. Személyi hírek. — Híradások. — Bányászegyesületek. — Bányahatósági ügyek. — Társadalmi hírek. — Vegyes hírek. — Hírek a külföldről. — Balesetek. — Irodalom. Lapszemle. — Legújabb.

A közlemények csakis a forrás megjelölésével vehetők át.

## Cséti Ottó bányamérési műszer-találmányai.

Cséti Ottó k. főbányatanácsos akadémiai rendes tanár művei és Csia Ignác kir. bányafőmérnök a »Bányászfőor Kézi Könyvtára« XIV. kötetét képező bányamérési munkája nyomán. (14 szöveg között való rajzzal).

Utánnomás és más nyelvre való lefordítás tilos.

Minden jog fenntartva.

Néhaj Cséti Ottó k. főbányatanácsos, volt főiskolai tanár emléksobrát május hó 25-én leplezték le nagy ünnepek között a selmeczbányai magyar királyi bányászati és erdészeti főiskola előcsarnokában. Midőn mi is hozzájárulni kívánunk a nagynevű tudós, hírneves magyar szakíró és kitűnő mérnök, két bányamérnök-generáció jeles tanára emléke méltó megünnepeléséhez, azt hisszük, leghelyesebben teszünk, ha a leplezett szobor hű képének reprodukálása mellett, ez alkalmal, a Cséti szerkesztette bányamérő-műszer-különlegességeket ismertetjük, rövid és összefüggő csoportosításban.

Szentistványi Gyula, kir. bányatanácsos, Cséti-nek a tanszékben utódja, gondosan összegyűjtötte nagynevű elődjének szerkesztményeit. Ezek között első helyen áll Cséti függélyvesztglő készüléke, mely lehetőségessé teszi, hogy a bányamérnök egyik legnehezebb feladatát, a föld alatti kapcsoló- és tájékozó-mérést, kényelmesen, biztosan és a megkívántató pontossággal végrehajthassa. Hazánkban általánosan el van terjedve, Cséti központosító készülékkel felszerelt teodolit-állványa és u. n. selmeczi feszítő-rúdja. Mindakettő nagyon megkönnyíti a néha rendkívüli nehézséggel járó, földalatti mérést. A bányamérnök kényes és rendszerint igen terjedelmes számításainak ellenőrzésére Cséti az u. n. rendszálmérőket szerkesztette. Ezek közé tartozik a két integráló

orsóval és egy mérőpálczával bíró rendszálmérő, a három integráló orsóval bíró körönfűtő rendszálmérő és a három rudas rendszálmérő. Ugyanerre a célra szolgál *Cséti logaritmikus rendszálmérője* is, a mely különösen tachimetrikus mérések kiszámítására alkalmas. (Az



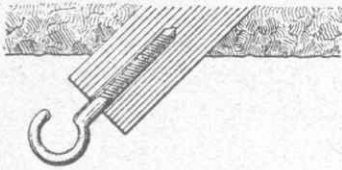
1900. évi párisi világkiállításon több műszere között, különösen *tükörfenekes erdészeti buszszolája* keltett feltűnést, a mely parallaktikus hibától mentes szögleolvasást tesz lehetségessé. Erről a műszerről a külföld elsőrendű mechanikusai is elismerően nyilatkoztak). Bányászati

szintméréseknél a bányamérnökök azelőtt általában a Borchers-féle czéltáblás léczet használták, a mely ideális pontosságú mérés-adatokat szolgáltat ugyan, de kissé nehézkes. *Cséti*, gyors-szintezésekre az u. n. *selmeczi szintező léczet* és *selmeczi szintmérő szalagot* szerkesztette, melyekkel a bemért pontok magasságai úgy a táró föntjére, mint a talpra viszonyíthatók. A gyors mérés céljaira új *távolságmérőt* konstruált, a melylyel bármely magassági-körrel bíró szögtemérő műszer felszerelhető. Jó oldala az, hogy a távolságmérést nem optikai, hanem mechanikai úton végzi s, hogy állandó szorzója: 20. Legnagyobb sikert és elismerést aratott *Cséti, magyar szintmérő-műszerével*, amelyet, Doleschal bécsi műegyetemi tanár, minden tekintetben kitűnőnek és preciziósz szintmérésekre is alkalmasnak talált. A műszer jósága még fokozódott, amikor azt áthajtható távcsővel és reverziós libellával szerelte fel. Kisebb jelentőségű, de gyakorlatilag igen jól bevált szerkesztményei, a *Cséti-féle függélyező csavar*, a *Cséti szerkesztette villámos bányamérői s villámos jelzőlámpák*, *Cséti szintjelző csavarja* és *Cséti függélyjelzője*.

Mindezeket a konstrukcióit, *Cséti* nagyrészt maga ismertette könyveiben és különböző szaklapokban. Bánya- és földméréstani munkáinak jegyzékét *Sobó* Jenő k. főbányatanácsos összeállításában a következőkben hozzuk: *Önálló művek*: Bányaméréstani és felső földméréstani, a bányamérnök, országmérő és vasúti mérnök használatára. 45. rajztáblával. Selmecezb. Joerges Á. özv. és fia kiad. 1894. Erdészeti földméréstani. Az Orsz. Erdészeti Egyesület által 100 arany pályadíjjal jutalmazott munka. 401 fametszettel. Második kiadás 1900. Joerges Á. özv. és fia. kiad. Selmecezbánya. *A Bányászati és Kohászati Lapok*-ban megjelentek: Új eljárás függőleges aknák mérésére. Új bányamérnöki műszer összszerendezők meghatározására. Új mérőszerszám bányamérésre. Új lejtmérő-műszer. Új felfüggesztő-készülék bányamérési czélokra. Új teodolit-állvány bányamérési czélokra. Új feszítőállvány földalatti teodolit méréshez. Új bányászati távolságmérő. A selmeczi rendszálmérő. Magyar bányászati szintmérő-műszer. Magyar mérőasztal. A Schneider és Kraft-féle szabadalmazott kettős szögtemérő bírálata. A Borchers-féle új bányászati mérőműszer bírálata. Nagy és magas földalatti vajú-üregek felmérése. Az elektromos fény a bányamérnök céljaira alkalmazva. Az *Erdészeti Lapok*-ban megjelent méréstani munkái: A körnek újabb beosztásáról. Wagner Róbert szabadalmazott zsebszintmérője. A Holmann-Coradi-féle hengerlő planimeter. *A porosz bányászati és kohászati lapok*-ban következő dolgozatai jelentek meg: Neues Stativ für Theodolitmessungen in der Grube. Neues Spreizstativ für Theodolitmessungen in der Grube. Der Coordinatenmesser, ein neues Messinstrument. Das ungarische Nivellir-instrument für Grubenmessungen.

Leghelyesebbnek vélem, ha a *Cséti-féle bányaméréstan műszertalálmányok* tervezett leírásánál a természetes sorrendet követem és betartom és az ismertetésnél *Cséti* munkáit és *Csia* Ignác bányafőmérnök, *Cséti* legjelesebb tanítványai egyikének, ide vonatkozó, a »Bányász-felőr Kézi Könyvtárában megjelent dolgozatát veszem segítőkül.

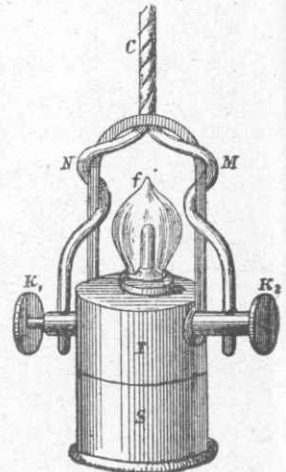
1. *Cséti függélyező csavarja* egyszerűsége s könnyen való be-



1. sz. rajz. Cséti függélyező csavarja.

szerezhetése révén tűnik ki. Minden vásárusnál olcsón beszerezhető, közönséges nyitott fülkés ablak-kitámasztó-csavar, melyet úgy használunk, hogy az ácsolat homlokfájába, vagy a kőzetbe fúrt lyuk fadugójába kézzel becsavarjuk és kajmójára akasztjuk a függélyezőt és esetleg a szintmérő-léczet is. (L. 1. sz. rajz).

2. *Villámos jelző lámpa s elektromos bányamérői lámpák, Cséti rendszere szerint.* A bemérendő pontok megvilágításánál a Cséti rendszerű villámos bányamérői lámpák, — s ezek különleges alakjai: a jelző-lámpa, a függő-lámpa, és a villámos lámpácskák igen jó szolgálatot tesznek. A Cséti-féle elektromos függő-lámpa (2. sz. kép) alapját a 10 cm átmérős *V* fahenger adja, mely alul a vezeték kifeszítése végett, 0,5 kg. súlyú *S* ólomsúlylyal van megterhelve, felső központos fúrásába van beszorítva az *f* izzólámpa, 2—3 cm átmérős üveggömbjével, a mely a körülbelül 6 voltos árammal izzásba hozható 5 mm hosszú szénzálpátkót védi. A henger átellenes oldalaira vannak beütve a csapok részint mint forgástengelyei a kengyel rájuk húzott végeinek, részint a végeken, mint anyacsavarjai a vezeték-kapcsoló (*K*<sub>1</sub> *K*<sub>2</sub>) csavaroknak. A vezetékek selyemmel elszigetelten, hajlékonyságuk lehető elérése végett, 20—20 darab 0,1 mm vastag rézdrótból vannak összefonva s *N. M.* kengyel tetején levő fúráson úgy vannak áthúzva, hogy itt ketté osztva, az egyik vezeték az egyik, a másik a másik kengyel szárán átvetve fut le a kapcsoló-csavarok alá. A kengyel felső átfúrása felett a vezetékek egyesítve, összefonva, használat alkalmával a lámpa fel-függesztésére szolgálnak. E lámpákhoz, vagy akkumulátorokban hordjuk az elektromosságot, vagy a szintén Cséti által szerkesztett, könnyen hordozható kis dinamogépet viszzük ma-

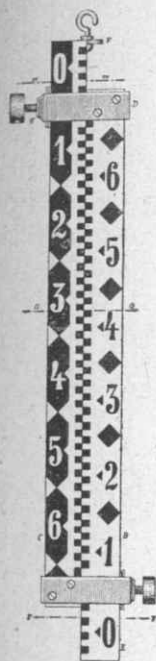


2. sz. rajz. Cséti-féle elektromos függő lámpa.

gunkkal, a mely gép forgatytyújának egyszerű forgatásával fejlesztjük a kívánt villámosságot. A forgatás ideje alatt az e dinamóval összekapcsolt lámpa, robbanó gázok gyújtásának veszedelmétől teljesen biztosan és napfényszerűen ég és a bemérés után, ha a forgatással felhagyunk, azonnal elalszik. A Cséti-féle villámos lámpácska, a nóniusok megvilágítására szolgál. Itt a szénszálpatkót tartó üveggömb, tűhöz forrasztott reflektor közepébe van állítva. A lámpát izolált vezetékek kötik össze a dinamóval.

3. A selmeczi szintmérő-lécz két 2,5 cm vastag és 1,6 m hosszú fenyőfa-léczből áll (3. sz. rajz) a melyek vasalással vannak egymáshoz kötve. A vasalathoz tartozik két szorító-csavar, a melyek segítségével a léczek egymás mellett fel- és le-csúsztathatók és 3 m-ig tetszés szerint meghosszszabbíthatók. Az összeillesztés folytatását

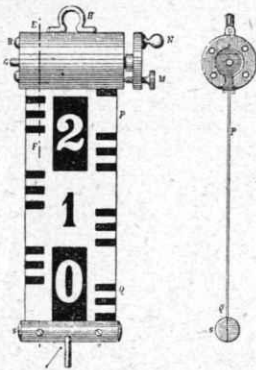
kampó képezi, melynek segítségével a lécz, a pont horgocskájába beakasztható. A kitűzött cél (vezérlő-pontok, valamint talppontok minden további mérőrúd használása nélkül való lehetővé tétele) biztosítására, oly beosztást kellett alkalmazni, mely a két léczet mindig egészen biztosan megkülönböztesse egymástól, továbbá úgy kellett a számsort ráírni, hogy ezzel felülről-lefelé, vagy alulról-fölfelé egyaránt lehessen mérni. Minde feltétel kielégítése sikerült azáltal, hogy az egyik léczen a decziméter fehér számmal fekete mezőben, felülről lefelé növekedő sorban lett kitüntetve; míg a másik léczen (l. a rajzot) a deczimétert fehér alpra írt fekete szám jelöli, melynek sora felfelé nagyobbodik. Az első léczen a decziméter végét és kezdetét, kilenczven fok alatt képzett csúcs jelöli, míg a másik léczen a ráfestett nagy négyzetek vízszintes átlói jelölik a felosztás kezdő vonalait. Az öt centiméteres részt az első léczen kisebb beugró félnégyzet, a másik léczen, teljes négyzet vízszintes átlója jelöli. A centiméteres beosztás mind a két léczen ott, ahol ezek egymáshoz simulnak, folytonos sort képez, amely felváltva fehér és fekete sávokból áll.



3. sz. rajz. A selmeczi (Cséti-féle) szintmérő lécz.

4. A Cséti-féle vagy selmeczi szintmérő szalagot, szerkesztjük, első sorban utazással egybekötött mérések céljaira konstruálta. (L. a 4. sz. rajzot). Főrészében, közönséges vászon-szalag, amelynek hosszúsága 3 m, szélessége 10 cm. A szalag horganyfehér-lakkos-festékkal van alapozva. Decziméterjei felváltva fehér és fekete paralelogrammokkal, valamint beirt számokkal lettek feltüntetve. A decziméter további alosztályozására az egyes centiméterekkel, jobbról-balról 5—5 centiméteres sorok vannak képezve. Így nemcsak a félcéntimétereket lehet azonnal látni, de még a centimétereknek a

leszámlálása, valamint a milliméterek becslése is igen könnyű s tökéletesen biztos. A harmadik méter vége, vastengelyű szalagesévéen van megerősítve. A szalag kímélésére s biztos megerősítésére valamely vastengely hasábos része, két oldalt



4. sz. rajz. Cséti-féle vagy selmeczi szintező szalag.

mely vastengely hasábos része, két oldalt rácsavart fákkal hengerré van kiegészítve. Három alkalmazott csavar, emez oldalfák összszefoglalására, valamint a szalag odaerősítésére is szolgál. A szalag kényelmes használatát fémtokban való elhelyezése biztosítja. A tok henger alakú fala két részből áll, egybekötésük az elzáró tárcsák és az ott alkalmazott csavarkákkal van biztosítva. A szalagcsévé tengelysapja hosszabb és így a tokból anynyira kinyúlik, hogy a forgató alkalmas módon ráerősíthető. A forgató kezelőcsapján levő megállító, vagy kötő csavarkája megfeszítésével a szalag le- és felfejtése meg van akadályozva.

Igen fontos továbbá a felfüggesztett mérőszalagnak egyforma s megfelelő kifeszítése, mely célból a szalag a kezdetén valamely ketté hasított vassúlynak két félhenger alakú része közé van szorítva és csapokkal és tüskékkel meg van kötve.

(Folytatjuk.)

## Közgazdaság.

### Közgazdasági hírek.

**Új igazgatósági tag a Varesi Vasipar-társaságnál.**

A Varesi Vasipar-társaság legutóbb beválasztotta igazgatóságába *Borbély* Lajos országos képviselőt, a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság műszaki vezérigazgatóját. E beválasztással, — a melyet a Budapesti Közlöny június 7-én kiadott száma szerint már be is czégeztek, a bosnyák vállalat és a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű R.-T. között bizonyos érdekkapcsolat létesül. *Világ* (61).

### Új vállalatok.

**A dobsinai rézbánya új vállalat kezében.**

Lőcséről jelentik, hogy a dobsinai rézércbánya kiaknázására, az országos vasutas takarékpénztár finanziaozása mellett, hétszáz ezer korona alaptőkével új részvénytársaság alakult. Az új vállalat élén *Batthyány Tivadar* gróf áll. *Bp.* (135). — **Magyar bánya- és iparvállati központi iroda** cég alatt *dr. Tichay* Alfréd Budapesten (V., Alkotmány-utca 19.) műszaki irodát létesített, amely mindenféle ipari és bányászati ügyben szakszerű információkat ad,



eljár és vállalatok finanszírozását is közvetíti. *Mk.* (22). — **Fogaskerékgár Budapesten.** *Benkő* Ferencz és *Gyémánt* Bertalan Budapesten, V., Róna-u. 17. sz. alatt precíziós fogaskerékgárat létesítettek. *Mk.* (23).

**Közgyűlések.** | **A Borsodi bányatársulat** 1910. évi rendes bányatársulati közgyűlése folyó évi június 22-én délelőtt 10 órakor *Rudabányára* hivatik össze. *Bp. Kzl.* (125). — **Az Unio cs. kir. vas- és bádoggár** május 27-én tartotta évi közgyűlését. Az igazgatósági jelentés konstatálja, hogy a lefolyt évben a vállalat ismét fejlődött és az üzleti év eredménye az árhanyatlások daczára is igen kedvező volt. A telepek jól voltak foglalkoztatva. Az ősaszprokucezió 282.083 q.-t tett (+ 41.542). A badini szénbányában 117.338 q. szenet termeltek. A 300.000 K-t tevő leírás (mint az előző évben), az adótartaléknak (mint az előző évben is 100 K-val, a tartalékalapnak 161.028 (155.038) K-val, a társuladéknak pedig 25.000 (0) K-val történt dotálása után fenmaradó tiszta nyereségből 10 %-os osztalékot (10%) fizetnek, 69.867 (80.253) K-t pedig új számlára visznek át. Az igazgatóság tagjait újra megválasztották. *Mk.* (23).

**Mérlegek.** | **Az »Erdélyi bányarészvénytársaság Kolozsvár«** a következő kettős mérleget teszi közzé (1910. évi december hó 31-iki kelettel) *Belga mérleg* (Értékek francs-okban). *Tartozik:* 1. Készpénz és bank 898072; 2. Szénbányák (718 zártkutatómány) 289688474; 3. Különféle zártkutatómányok (180 fémzártkutatómány) 21998130; 4. Földek 1680000; 5. Felszerelés (Egeres és Brassó, felszerelés Egeres és Kolozsvár, ló és koci, sodronykötél-pálya) 38430000; 6. Épületek (Egeres és Brassó) 17167500; 7. Adósok 7675702; 8. Készlet (szénkészlet, élelmi és anyagkészlet) 13248396; 9. Veszteség 31678278; — Összesen 422464552. — *Követel:* 1. Részvénytőke-számla (4000 drb. részvény à 500 frcs 200000000); 2. Kötvényszámla (2354 drb. kötvény à 500 frcs 117700000); 1—2. együtt: 317700000. 3. Hitelezők 98285430; 4. Átmeneti számla 152306; 5. Elfogadvány számla 1905750; — 3—5. együtt 418043486. — 6. Kötvényszelvény-számla 4421066. — Összesen: 422464552. — *Nyereség- és veszteség-számla:* *Tartozik:* Adó és illeték 540551; költségek 11904917; kötvényszelvény 1527246; leírások 1226995. — Együtt 15199709. — *Követel:* Egeresi széntermelés 14200194; veszteség 1909-ben 999515. Együtt 15199709. — *Magyar mérleg* (Értékek koronákban). *Vagyron:* 1. Készpénzek és bankok 855307; 2. szénbányák 275893785; 3. Különféle zártkutatómányok 20950600; 4. földek számlája 1600000; 5. felszerelések 36600000; 6. épületek számlája 16350000; 7. adósok 7310192; 8. készletek 12617520; 9. veszteség 30169789. — Összesen: 402347193. — *Teher:* részvénytőke-számla 190460000; 2. kötvényszámla 11207910; 3. hitelezők 93605171; 4. átmeneti-számla 176773; 5. elfogadvány-számla 1815000; 6. kötvény-szelvény-számla 4210539; — 1—6. együtt: 402347193. — Összesen teher: 402347193. — *Nyereség- és veszteség-számla:* *Tartozik:* Adó- és illeték-számla 514811; 2. költségek 12792537; 3. leírások 1168566; összesen 14475914. — *Követel:* Egeresi széntermelési számla: 13523995; nyereség-veszteség

(veszteség 1909. évben) 9519'19. — Összesen: 144759'14. *Bp. Kzl.* (119). — **A Délmagyarországi kőszénbánya részvénytársaság** mérleg-számlája és veszteség- és nyereség-számlája 1910. márczius 31-én. — Mérlegszámla: *Vagyon*: Pénztár 444 korona 42 fillér, bányaértékek 3.365,952 K 10 f, ingatlanok és épületek 193.877 K 09 f, vasút-, gép- és kazánberendezések 328,689 K 37 f, leltár és üzemkészletek 49,522 K 94 f, adósok és letétek 13,228 K 21 f, szénkészlet 2972 K, veszteség-előhozatal 1908/9. évről 1.024,823 K 46 f, veszteség 1909/10. évben 47,449 K 16 f, összesen 5.026958 K 75 f. *Teher*: Alaptőke 4.000,000 K, értékcsökkenési tartalék 145.000 K, hitelezők 881,958 K 75 f. Összesen 5.026,958 K 75 f. — Veszteség- és nyereségszámla. *Tartozik*: Üzemköltségek 109,659 K 21 f, általános és központi költségek, általánnyok, adók, illetékek, stb. 18,894 K 36 f, kamatok 1751 K 31 f, leírás 8185 K 96 f, veszteség-előhozatal 1908/9. évről 1.024,823 K 46 f, összesen 1.163,314 K 30 f. — *Követel*: Szénszámla 91,041 K 68 f, veszteség 1.072,272 K 62 f, összesen 1.163,314 K 30 f. — *Bp. Kzl.* (130).

**Osztalékok.** | **A Nadrági vasipar-társaság**, mely nem tartozik a vaskartel kötelékébe, *1909-re nem fog osztalékot fizetni*. A tiszta nyereséget, hír szerint, beruházásokra fordították. A társaság már 1908-ra nem fizetett osztalékot, míg 1905., 1906. és 1907-ben az osztalék 8 % volt. *Mk.* (22).

**Piaczi hírek.** | **FÉMPIACZ. Fémárak.** Budapest. Jun. 11. A fém ára helyben Budapesten, készpénzfizetés mellett, 2 százalékos skontóval ez: Finom *vörösréz* 153 korona, ócska tűzszekrényréz 142 korona; *bárányon* 98 százalékos 363 korona, *bárányon* 99 százalékos 370 korona; *horgany* Hohelohe bányatermék 62.50 korona, horgany J. H. jelű 55 korona, horgany W. H. jelű 52.50 korona; *ólom*, selmeczi vagy nagybányai 40.50 korona, ólom kereskedelmi 39.50 korona; *antimón* regulus 66 korona. *Bp.* (132). — **A rézpiac kilátásai.** A rézpiac helyzete javult. A készletek ugyan még mindig elég tekintélyesek, de fogyásuk végre valahára, teljes határozottsággal megállapítható, mert több elsőrangú ipartelep nagy kötésekre vállalkozott. A réznek rendkívül alacsony ára (57 font a tonnáért) a helyzet javulását elő fogja segíteni, különösen azért is, mert az amerikai rézbányákban az utolsó hónapok folyamán igen kevés feltárás sikerült. *Db.* (126). — **VASPIACZ.** Junius 11-éről következő tudósítás érkezett: A nyersvasprodukczió május hónapban 2,290.000 tonnát tett az áprilisi 2,484.000 és a múlt évi májusi 1,883.000 tonnával szemben. A heti termelőképeség május végén 538.000 tonna volt, míg május 1-én 551.000 tonna. A készlet lassan gyarapszik. A központi és nyugati piacokon terjedelmes vásárlás történt. Bázikus vasból föltűnően gyöngén jegyzett és mérsékelt ár mellett történt eladás. Bessemer vasból az eladás jelentéktelen volt, löbbsnyire tonnánként 14'75 dollár alapon. Öntöttvas nyugodtabb volt. Az északi ár kissé gyöngébb volt. A vasúti tarifaemelést korlátozó intézkedést bizonytalanná tette ugyan a piacot, de vasúti anyagrendeléseket nem vontak vissza, mert remény van az ügy kedvező kimenetelére. Ez a körülmény kapcsolatban a jelenlegi vételkedvvel, jobb irányt teremtett. Építési aczélból rúdvasból, csövekből és dróttterményekből az üzlet élénk volt. *Bp.* (137). —

**SZÉNPIACZ. A szénpiacz belföldi helyzetéről** a »Magyar Szénujság« május 20-án megjelent 5-ik száma a következőket írja: Beavatott körök véleménye szerint a magyar szénbányák üzleti helyzete kezd kedvezőbbben kialakulni. Utóbbi időben a Máv. a kikötött mennyiségeknek ugyancsak minimumait vették át, és az enyhe tél, valamint a fővárosi malmok üzemredukciója is csökkentette a fogyasztást. Azonban az egész országban rekordtermésre bízhatnak a kilátások és ezért a gazdák, kik eddig szénvételtől tartózkodtak, óriási mértékben érdeklődnek cséplési szén iránt, s előre látható, hogy a magyar bányák, melyekben a darabos szén termelése aránylag igen csekély, a szállítást alig fogják győzni. A nagymértékűnek ígérkező gabonaszállítások a vasuti és hajózási vállalatok szénszükségletét is fokozni fogják. A cukorgyárak és malmok, különösen a vidéki kis malmok, előreláthatólag szintén több szénre fognak fogyasztani. A szokatlan élénk építési tevékenység folytán nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is fokozott üzemmel dolgoznak a téglagyárak és mészegetők. Bár egyes lapok e jelenségekből a szénüzlet szilárdulását és a bányák jövedelmezőségének fokozódását túlbecsülik, mindenesetre várható, hogy a folyó év második fele kárpótlást fog nyújtani az első, gyengébb félévéért és a haszon nem fog a múlt évi mögött maradni. — **Ostrau-Karwin szénvidékén** a helyzet, mint a »Magyar Szénujság« 1910. évi 5-ik száma jelenti, ha nem is fényesnek, de kielégítőnek mondható. A bányák, kevés kivétellel szünetelőnapok nélkül termelnek s ha némi fennakadás mutatkozik, az nem annyira a kereslet hiányának, hanem a kassa-oderbergi vasúton már most érezhető vagonhiányban leli magyarázatát. Darabos szén és kovácszén kereslete a cséplési idény közeledte folytán élénk és ha gazdáink a szállítás iránt szokás szerint csak utolsó pillanatban fognak intézkedni, akkor félő, hogy a szállításban fennakadások lesznek. A jónak ígérkező répatermés folytán a cukorgyárak fokozott szénfogyasztására van kilátás. Téglagyárak és mészegetők részéről élénk a kereslet apró és porszenekben. A kokszfogyasztás még nem emelkedett s minthogy ehez képest a termelés is csekély, ennél fogva törmelékfajtákban, főleg dió és borsókokszban hiány mutatkozik. Gázkoksz lanyha. — **Felsősziléziában.** A »Magyar Szénujság« utolsó jelentésében, a melyet annak idején mi is közöltünk a felsősziléziai üzlet föllendüléséről adott hirt. Április második felében némi lanyhulás állott be, a mennyiben naponta átlag 6311 vasúti kocsis forgalmi szén került feladásra, míg a múlt év hasonló időszakában a napi átlag 6765 vasúti kocsis volt. Május hónapról a statisztikai adatok ugyan még nem állanak rendelkezésünkre, azonban magánértesítés szerint a júniusi szállítások ismét némi emelkedést fognak mutatni. Míg darabos szénfajtákban nagyobb lehívások kívánatosak volnának, az ipari apró szénfajtákban elég élénk a kereslet, sőt porszénből hiány is van. Ez avval okolható meg, hogy a porosz szén az osztályozásnál 40—50% darabszénfajtát adnak. A felsősziléziai bányák különösen a 10 tonnás vasúti kocsikban fennálló hiányról panaszkodnak és felhívják a vevők figyelmét, hogy a kocsik nagyságának megválasztásában őket ne korlátozza, nehogy a szállításban késedelmek álljanak be. A felsősziléziai bányák a cseh barnaszén ismét egy fontos pozíciójából szorították ki, a mennyiben a száz vasútnak 2000 tonnás szükségletüket az eddigi cseh barnaszén helyett porosz szénrel fedezték. E pozíció elnyerését a porosz bányák a porosz államvasutak támogatásának tekinthetik, a mennyiben e szál-

lítás részére különösen mérsékelt díjtételeket engedélyeztek. — **PET-RÓLEUM PIACZ. Petróleumárak.** Budapest. Jun. 11. Standard petróleum 29 korona. 2 keresztés 29 korona. 3 keresztés 30 korona. 1 keresztés 32 korona. Amerikai császárolaj ottani finomítás 62 korona. Belföldi 42 korona. Az árak 100 kilogramonként készpénzfizetés mellett, 20 százalékos göngysúlylyal, a budapesti vasúti állomásokhoz szállítva értendő. Carbolineum I. 15 kor. Carbolineum II. 13 kor. Bacu gépolaj (orosz) 48 korona. Oliva gépolaj I. 96 korona, Oliva gépolaj II. 80 korona. Tovothe gépkenőcs I. 68 korona. Tovothe gépkenőcs II. 54 korona. Benzin közönséges 41 korona. Benzin szagtalan 54 korona. Ligroin 80 korona. *Bp.* (139). — **VEGYESEK. Rézgálicz.** A nyomott nyersréz-árak következtében ez a cikk semmi mozgalmat nem mutatott. Az árak olyan alacsonyok mint már régen nem voltak. Promptárú 53—54 K. Angol árú január-áprilisra Liverpool 19 shillinggel kötöttek. *Mk.* (22).

## Verseny tárgyalások.

### Vegyészeti laboratórium építése Selmezbányán.

A selmezbányai bányászati és erdészeti főiskola kémiai laboratóriuma építési munkálatainak biztosítására a következő ajánlatok érkeztek be: az összes munkákra Hugycz és Rosenauer (Besztercebánya) 300.271, burkolati munkákra Rosenbaum A. (Kecskemét) 9233, Walla József rt. (Budapest) 11.256., aszfaltburkolati munkára Menzel K. C. (Pozsony) 1142, kőfaragómunkára Walla József rt. 12.923, vasmunkára Vasgerendákat árusító rt. 36578, tetőfedőmunkára Eternit-művek 6815, szobrászmunkára Tepy Oszkár (Pozsony) 2447, Benke Gusztáv (Budapest) 4963, csatornázási munkára Schwarcz, Fried és Kolos (Kassa) 6698 K-val. Az ajánlatokat döntés végett a pénzügyministeriumhoz terjesztették föl. *Mk.* (22). — **Artézikut létesítése.** Ant község előljárósága június 30-án d. e. 10 órakor versenytárgyalást tart egy artézi kút létesítésére. Előirányzott mélység 50 m., befejező fúrósó belső átmérője 80 mm. Bánatpénz 600 korona. — **Kútfúrás.** Miskolcz város június 20-án d. e. 10 órakor versenytárgyalást tart a görömböly-tapolczai tóban létesítendő kútfúrasi és építési munkáinak biztosítása céljából. A kútat vashengerekhez kapcsolt betonfalakkal tervezik. — **Ezüstbányák bérbeadása:** A görög pénzügyministerium a Czycladokon levő három ezüstbányát, névszerint Milos-, Kimoló- és Poliegos-szigeteken levő bányákat, melyek »Caritine« néven ismeretesek, nemzetközi verseny útján bérbé kívánja adni. Az ajánlat a termelt ezüst tonnája után fizetendő összegek alapján teendő meg. A pályázók 20.000 drachma bánatpénzt tartoznak letenni, mely összeg az athéni központi állampénztárba 1910. évi november hó 3—15. napjai közt beszállítandó. A pályázat nyertese az ajánlat elfogadására szóló értesítés kézhezvételétől számított két hónap alatt 80.000 drachma óvadékot tartozik letenni. Az ajánlatok november 4-ig Athénba küldendő be. *Mk.* (23). — **A selmezbányai bányahivatal 25.000 métermáza ásványszén-szükségletét nyilvános versenytárgyalás útján kívánja beszerezni.** A barnaszénből 20.000 métermáza a selmezbányai művek számára Selmezbánya és 5000 q. a körmöczi művek részére Körmöczbánya vasútállomására szállítandó. Az ajánlatokat június 19-én d. u. 5 óráig a bányahivatal főnökénél kell benyújtani. *Mk.* (24). — **Benzin, gépolajok és**

**gépkenőcsök szállítása Nagyágra.** A nagyági bányaműigazgatóság jun. 1-én a következő anyagok szállításának biztosítására versenytárgyalást tartott: a) festett motor-benzin kb. 40.000 kgr.; b) gépkenőolaj (orosz) kb. 1000 kgr.; c) hengerolaj (volon) kb. 6000 kgr.; d) tavotte kenőcsben (sűrű) 400 kgr.; e) uszó oroszlánkenőcs 1000 kgr. A következő ajánlatot terjesztették fel jóváhagyás végett a pénzügyministeriumhoz: benzinre Bihar-szilági olajipar rt.-é 21.70 K-val, gépkenőolajra Schöttola Ernő-é 25 K-val, hengerolajra Schwarcz József és társa 45.50 K-val, tavotte-kenőcsre Conrad és társa 34 K-val, uszó oroszlánkenőcsre Schwarcz József és társa 19.— K-val. *Mk.* (24).

## Hírek.

### Személyi hírek.

**KINEVEZÉSEK.** A marosujvári m. kir. főbányahivatal **Balbinát Gusztáv** aknaszlatinai v. bányaiskolai növendéket, a désaknai m. kir. sóbányahivatalhoz, bányafelügyelővé nevezte ki. *Mu.* (21). — **Bálint N.**, a műhelyfelügyelőség főnöke, **Márton G.** vasgyár-felügyelő, mindkettő Resiczán, valamint **Hendrich A.**, a bányafelügyelőség főnöke Aninán, üzemi igazgatókká nevezettek ki. **Brummer I.**, bányafőmérnök, a nyugalomba vonult Rebentisch V. felügyelő helyét foglalta el s mint ilyen, a gépgyárnak főnöke lett Resiczán. **Daramus K. Dr.** Alsó-Szalánkról, Dognácskára bányaműorvossá neveztetett ki. *Mz.* (11). — A Várpalotai Ipartelepek R.-T. igazgatósága **Ivánovits István** üzemvezető aknászt, 1910. június hó 5-én főaknászszá nevezte ki. *897. J.* — A m. kir. pénzügyminister **Misztrik Béla** okleveles vaskohómérnököt a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolához tanársegéddé nevezte ki. *Bp. Kzl.* (132). — **ÁTHELYEZÉS.** A Salgótarjáni Kőszénbánya részvénytársaság bányai igazgatósága **Milihovszky István** v. bányaiskolai növendéket, április hó 1-től főaknászi minőségben Mátranovákra helyezte át. *875. K.* — **Mohácsi Lajos** pénzügyi számtiszt a selmeczi bányai igazgatóság m. r. számvevőségétől a zalaegerszegi pénzügyi igazgatóság m. r. számvevőségéhez, **Bernhard Adolf** marosujvári pénzügyi számtanácsos a selmeczi bányai igazgatóság m. r. számvevőségéhez lett áthelyezve. (Pm. 63.538. Selm. bányai. 1933. sz. r.) *887. Mj.* — **Sallak István** pénzügyi számvizsgáló, a selmeczbányai m. kir. bányai igazgatóság m. r. számvevőségétől a marosujvári m. kir. főbányahivatal m. r. számvevőségéhez lett áthelyezve. (Pm. 65.042. Selm. b.-ig. 2024. sz. rend.) *Mj.* — **KIRENDELÉS.** **Hamrák Ferencz** kir. főmérnök (Selmeczbánya) a vrduiki kőszénbányahivatalnál felépítendő villamos központ és szénosztályozó építésének vezetésével tett megbízva. (Pm. 1976. Selm. b.-ig. 2023. sz. r.) *Mj.* — **Nitsch Lajos** désaknai k. bányamérnök súlyos szembájának gyógykezelése céljából bizonytalan időre szabadságra ment. A marosujvári m. kir. főbányahivatal szabadsága tartamára helyettesül **Orbán Károly** marosujvári kir. bányamérnököt rendelte ki. *Mu.* (23). — **HALÁLOZÁS.** **Dickel Rezső** főmester meghalt Ózdon, május hó 11-én. *M.* (5). — **Zsembery Tivadar** nyug. kir. bányakapitány f. hó 12-én Budapesten elhunyt. *Nv.* (24).

### Híradások.

**A magyar ágyúgyár.** Miskolczi jelentik az »Ujság«-nak (jun. 14.) **Lipót Szalvátor** királyi herceg tüzérségi felügyelő július 7-én Miskolcra érkezik és 11-ig Miskolcra marad. *A királyi herceg megnézi a diósgyőri vasgyárat*

is. E látogatást azzal hozzák összefüggésbe, hogy a diósgyőri vasgyárat ágyúgyártásra rendezik be. *Us.* (140). — **A Kaláni Bánya- és Kohómű R.-T. új telepe.** A Kaláni-Bánya és Kohómű Részvénytársaság — értesülésünk szerint — *Tomesd*-ben öt millió korona értékkel érc- és aranybányát vásárolt, ahol a fúrásokat már május 15-én meg is kezdték. A fúrások meglepő eredménnyel jártak. *Et.* (127). — **Verespatakon, a m. kir. és társ. bányamű** benső villamos berendezésének átvételét f. é. június hó 7-én tartották meg a vállalat és a kincstár megbízottai. A berendezést a *Siemens-Schuckert* cég létesítette. A vállalkozó cég részéről *Barcsay* Oszkár főmérnök volt jelen az átadásnál, míg a zalatnai m. kir. főbányahivatal kiküldöttje *Tar* István k. s. mérnök volt. Az átvétel adminisztratív elintézésével *Csia* Ignác k. főbányamérnök volt megbízva. (A berendezés rövid vázlatos leírását legközelebb hozzuk). *Ax.* — **A kissármási gázforrás elzárása.** Lapunk ez évfolyama 20-ik számában a Magyar Mérnök és Építész-Egylet Heti Értesítője 6. száma nyomán közöltük a kissármási földgázforrás bőségére vonatkozó adatokat. Azóta a m. kir. pénzügyministerium, mint a forrás tulajdonosa, megtette az intézkedéseket a gázforrás elzárására. Az elzáró készülék első tervezete *Herrmann* Miksa, a selmeczbányai főiskola géptan-tanárától származik, akit a pénzügyministerium a munkálatok vezetésével is megbízott. A részlet-terveket a *Schlick-féle-gépgyár* készítette s ez van megbízva a munkálatok elkészítésével is. A készülék alap gondolata az, hogy az egymásba tolt és különböző átmérőjű fúrócsöveket megfelelően erős csővel veszik körül, amelynek bőségét úgy állapították meg, hogy a fúrócsövek és a borító-cső vagy borító-henger közötti hézagot, cementtel, esetleg aszfalttal lehessen tömíteni. A hengert  $6 \times 6 \times 6$  m él-hosszúságú betonkockához kötötték, a melynek súlya (180000 kg.) elegendő az elzárás után mutatkozó nyomás lefogására. A henger fölé elosztó-fej kerül, a mely a megfelelő csőelágazásokkal és elzáró szelepekkel van ellátva. A szerelés nyitott szelepek mellett történik, a melyeknek elzárásával, a forrás elzárása is be lesz fejezve. A számított nyomás aczélöntvények alkalmazását tette ajánlatossá. A gáz áramlása s a feltóduló sósvíz kezdetben nagy és sok nehézséget okozott; ezeknek a nehézségeknek a legyőzése azonban minden valószínűség szerint, a program szerinti módon sikerülni fog. *Mm.* (22).

**Bányászegyesületek.** | **A Magyarhoni Földtani Társulat** május 28-án egész napra terjedő kirándulást rendezett Nógrádvára környékére és Szokolyahutára. A tudományos kirándulás vezetője *Schafarzik* Ferencz dr. műegyetemi tanár, a társulat elnöke volt s résztvettek benne *Lóczy* Lajos egyetemi tanár, a földtani intézet igazgatója, *Lórenthey* Imre paleontológus tanár, *Palkovits* József nyugalmazott altábornagy, *Papp* Károly dr. állami

geológus, a társulat főtíkára és még tizenkét társulati rendes tag. A társaság tagjai a sikeres kirándulás emlékére üdvözlő iratot küldtek *Semsey* Andor főrendiházi tagnak, mint a társulat legrégebbi tiszteletbeli tagjának és nagylelkű támogatójának. A társulat tagjai az esti kilencz órai vonattal érkeztek vissza a fővárosba. A kirándulás tudományos és gyakorlati eredményeit a Földtani Közlöny legközelebbi száma fogja ismertetni. *Us.* (127). Ugyanne társulat június hó 1-én, szerdán, délután 5 órakor a m. kir. földtani intézet előadó termében (Stefánia-út 14. sz.) szakülést tartott, amelynek tárgyai: 1. *Lóczy* Lajos dr. A m. kir. földtani intézet idei fölvételeiről, s különösen a horvátországi s fiunei új osztályról. (Vetített képekkel.) 2. *Lóczy* Lajos dr. A Bakony földtani szerkezete. Sorozatos előadás. III. rész. A Balaton-felvidék paleogeográfiája és tektonikája. 3. *Mauritz* Béla dr. Magyarországi közetalkotó ásványok. 4. *Hunek* Emil. Két ásvány új hazai termőhelye. A szakülés után a választmány ülésezett. *Us.* (129). — **A Magyar Bányász- és Kohász Altitstiek Országos Egyesülete Vashegy-Rákosi Osztálya** május hó 8-án, Vashegyen gyűlést tartott, amelyen többek, közölt az osztálytagdíjat havi 30 fillérről negyedévi 60 fillérré leszállítják, egy tagnak kilépését és a számadásokat 65.94 K. bevétellel s 65.46 K. kiadással, tudomásul veszik. (58.1910) — **A Sajóvölgyi osztály** Rozsnyó bányatelepen, május hó 8-án nagy lelkesedéssel megalakult. Elnök: *Krausz* Simon; alelnök: *Lukács* Félix; titkár: *Bukova* Joachim; pénztáros: *Korfanta* István; ellenőr: *Lapdafszi* Gyula; jegyző: *Lévai* János. (59.1910.) — **Az Abrudbányai osztály** május hó 1-én tartott ülésén *Percza* Miklós elnök bemutatja a központtól érkezett iratokat, amelyek tudomásul szolgálnak. A tisztujítás során: jegyzőül *Vuzdugán* Jánost, pénztárossá *Schultz* Jánost és ellenőrré *Váczy* Kálmánt választottak meg. Három új tag név szerint: *Jánky* Ferencz, *Vuzdugán* János és *Ötvös* Miklós jelentkezését az osztály örömmel veszi tudomásul. (61.1910.) — **A Mizserfai osztály** május hó 16-án rendkívüli közgyűlést tartott. *Vojtek* János elnök Egercsehíbe való átköltözése miatt az elnökségről lemondva az osztály tagjaitól szívélyesen elbúcsuzik és az egyesület ügyét a tagok pártolásába ajánlja. A távozó elnöktől *Kossik* István titkár búcsuzik az osztály nevében. Titkár javaslatára *Vojtek* János elnök érdemeit, a gyűlés jegyzőkönyvileg megőrökíti. *Liska* György alelnök indítványa folytán az elnök-választást, az osztály legközelebbi gyűlésének napirendjére tűzik ki. (62.1910.) — **A Selmecsvideki osztály** június 5-én a bányaiskola nagytermében *Vancso* József alelnök felhívására rendkívül látogatott ülést tartott. Az osztály elnökének írásban beadott lemondása sajnálattal tudomásul vétetvén, az elnöki tisztségre *Révay* Adolf egyhangulag megválasztott. Új tagul jelentkezett *Zorda* János s. altiszt. Az osztály, legközelebbi ülését, július 3-án fogja megtartani. *Mtj.*

## Bányahatósági ügyek.

**A »Besztercebányai Magyar kir. Bányakapitányság«** a »Buda-

pesti Közlöny« f. évi május 26-án megjelent 119. számában a következő *Hirdetést* teszi közzé: 1993 688/1910. Miután Barsvármegyében, *Újbánya* község határában 1862. évi 315. sz. a. adományozott „*Dreikönig*“ védnevű külmérték huzamosabb idő óta üzemben nincsen, *Strobentz* Alajos budapesti és *Kollmann* szül. *Woerber* Lujza körmöczbányai

lakosok, mint ezen külmérték birtokosai ezennel felhivatnak, hogy jelen hirdetménynek a »Budapesti Közlöny« hivatalos értesítőjében történt harmadszori megjelenésétől számított 30 nap alatt a külmértéket művelésbe vegyék, annak megtörténtét ide bejelentésük és az üzem elhanyagolását igazolják, vagy pedig ha az üzemnek akadályai volnának, ezek megjelölése mellett üzemszünetelési engedélyért folyamodjanak, mert ellenesetben a bányakapitányság az ált. bányatörvény 243. §-a alapján a pénzbírságolási eljárás mellőzésével a külmértéket el fogja vonni. Besztercebánya, 1910. évi május hó 21-én. A kir. bányakapitányság. — **A Nagybányai m. kir. bányakapitányság** alábbi *Felhívást* bocsátotta ki: 2049.1236/1910. Miután a felsőbányai Jobi Márkus András bányatársulat a f. évi 811. sz. a. kiadott ama felhívásnak, hogy egy igazgatót válasszon és az üzemen kívül álló Jobi Márkus bányaterében az üzemet sürgősen indítsa meg, a kitűzött határidő alatt, de sőt a mai napig sem tett eleget, ennél fogva ezen mulasztásáért a tulajdonos bányatársulatot a bányatörvény szabványai, illetőleg a bányamegyei alapszabályok 9. §-a alapján a bányamegyei társaspénztár javára eső 10 K bírsággal róvja meg a bányakapitányság. Erről a részvényeseket, esetleg jogutódait oly felhívással értesíti, hogy a kirótt bírságot 30 nap alatt fizessék be s ugyanaddig gondoskodjanak az igazgatói és üzemi viszonyok rendezéséről is, mivel különben a bánya elvonása határozatilag ki lesz mondva. Nagybánya. 1910. évi május hó 17-én M. kir. bányakapitányság. *Bp. Kzl.* (123.) — **Az Abrudbányai m. kir. bányabiztosság** a következő hirdetést teszi közzé. 12665.679/1910. Alulírott kir. bányabiztosság a Bucsum községben Dimbu meszilor hegyben bányászkozó »Concordia« czégü bányatársulat igazgatójának Dancs Aurél abrudbányai lakosnak f. évi május 23-án 679. szám alatt iktatott kérelmére az általános bányatörvény 149. §-a alapján jelen hirdetéssel rendkívüli társgyűlést hív egybe. Ezen társgyűlés Bucsumban, a Concordia bányamű irodahelyiségében, 1910. évi július hó 2-án d. e. 10. órakor kezdődően fog megtartatni, melyre a bányabiztosság a társulat részvényeseit s azok esetleges jogutódjait oly értesítéssel hívja meg, hogy a társgyűlésen ki-ki csak személyesen, vagy törvényes meghatalmazottja útján élhet az általános bányatörvény 153. §-a értelmében a szavazás jogával. Megjelent résztársak által hozott határozatok kihatnak a távol maradtak jogaira is. A társgyűlés tárgyai: 1. Az igazgató és felügyelőbiztosság jelentése. 2. Az igazgató részére jutalom megadása. 3. Igazgató, felügyelőbiztosság és a többi tisztviselők választása, valamint a volt tisztviselőknek a felmentvény megadása. 4. A bányüzemnek megállapítása a jövő évre. 5. Indítványok. Abrudbánya. 1910. május hó 28-án. A m. kir. bányabiztosság. *Bp. Kzl.* (123.) — **Az Abrudbányai m. kir. bányabiztosság** f. é. június 2-án kelt 2173.684/1910. sz. a. következő *Hirdetést* tett közzé a »Budapesti Közlöny« jun. 9-én kiadott 129. számában: Alsó-Fehérmegyében, Szohodol községben az Offinisel hegyben bányászkozó „*Szohodoli Iliána*“ czégü bányatársulat eddigi igazgatójának *Ilgner Ottónak* ismeretlen helyre való elköltözése folytán felelős igazgató nélkül maradván, az alulírott kir. bányabiztosság ezen bányatársulat részére a zalatnai m. kir. bányakapitányság 1910. évi 2397. sz. utasítása szerint az ált. bányatörvény 149. §-a alapján igazgatóválasztás céljából f. é. július hó 11-ik napjának d. u. 3. órájára a bányabiztos-



ság hivatalos helyiségébe rendkívüli társgyűlést rendel, melyre a nevezett bányatársulat bejegyzett részvényeseit és azok esetleges jogutódjait oly értesítéssel hívja meg, hogy az ált. bányatörvény 153. §-a értelmében a társgyűlésen mindenki csak személyesen, vagy törvényes meghatalmazottja által élhet a szavazás jogával, a távolmaradók a megjelent társak határozataihoz csatlakozóknak fognak tekintetni. Abudbánya, 1910. június hó 2-án. A m. kir. bányabiztosság.

## Társadalmi hírek. | A zólyombrézói m. kir. vasgyári olvasó és társaskör május hó 24-én

kedden Báró Radvánszky Antal tiszteletére kaszinó-estélyt rendezett. Az estélyen számos felköszöntő hangzott el. A fehér ruhás lányok nevében *Allender Elza*, *Allender Henrik* bányatanácsos lánya köszöntötte fel báró Radvánszkyt talpra esett beszédben. *Zv.* (22). — **A borsód-nádasd lemezgyári alkalmazottak**, Borsód-Nádasdon házépítő szövetkezetet alapítottak. Az alakuló közgyűlést f. é. márczius 6-án tartották meg. *Kp.* (44). — **A dorogi bányakaszinó** alapszabályait a m. kir. belügyminister az 1910. évi 35 745. szám alatt látta meg. *Bp. Kzl.* (130). — **ELJEGYZÉS.** **Mátrai Géza** rimamurányi tisztviselő eljegyezte *Ujágh Margitot*, néhai *Ujágh Károly* merényi ev. lelkész leányát. *M.* (5). — **Fischer Nándor** a »Magyar Általános Kőszénbánya R.-T.« tisztviselője eljegyezte *Frank Gizellát* Budapesten. *Est.* (48). — **HÁZASSÁGOK.** **Dr. Quirin Leó** ózdi vegyész-mérnök, május hó 7-én esküdött örök hűséget *Svehla Sarolta* kisaszszonyinak *Losonc*-on. *M.* (5). — **HALÁLOZÁS.** **Madán Ferencz** m. kir. bányakapitányt, Nagybányán súlyos csapás érte. Fia, *Dr. Madán János* orvos, életének 28-ik évében, hosszas szenvedés után f. hó 8-án d. u. meghalt. A bányakapitányság tiszti személyzete, koszorúval adózott az elhunyt emlékének. *Nv.* (24).

## Vegyes hírek. | Új sósfürdő Marosujvárott. Több oldalról jövő érdeklődésre a »Marosujvár« című helyi lap májns hó

26-án megjelent 21-ik számában örömmel jelzi, hogy az új, modern, a mai kor igényeinek mindenben megfelelő, páratlan hatású marosujvári sósfürdő építő munkálatai már befejezés alatt állanak és már csak napok kérdése, hogy mikor nyílik meg az új sósfürdő. Ezt a hírt mi is nagy örömmel hozzuk. Mindenesetre elismerés illeti meg *Szabó Albert* m. kir. bányatanácsost, aki ismervé e páratlan fürdőnek az értékét, évek hosszú során át annak fejlesztése dolgában fáradozott mindaddig, míg sikerült kieszközölnie a pénzügyministeriumnál annak építését. *Szabó Albert* bányatanácsos ezen alkotásával maradandó emléket állított magának. *Mu.* (21). — **Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének** igazgatóválasztmánya június 1-én tartotta közgyűlését *Batthyány Tivadar* gróf, majd *Benedek Sándor* társelnök elnöklése alatt. Az utóbbi napirend előtt felszólalt és óva intette az országos egyesület minden tagját, hogy csak távol jövőben megvalósítható kívánságokat ne portáljanak. Az elnökök nézete szerint az idő és körülmények csak a szolgálati pragmatikára és a nyugdíjtörvény revíziójára alkalmasak. Az igazgatóválasztmány ezt a felfogást magáévá tette s elhatározta, hogy a nyugdíjtörvény revíziója tárgyában az Országos Birói és Ügyészi Egyesülettel közös tanácskozást fog tartani. Az igazgatóválasztmány ebbe a bizottságba a saját kebeléből a társelnököt, *Andor Endre* dr. min. osztálytanácsos bírót, *Baltai Lajos* miniszteri tanácsost, a szabadalmi hivatal elnökét, *Ébersz Károly* min. tanácsos, számvéveségi igazgatót és *Galambos Ede* tud. egyetemi gondnokot küldte ki. A nyugdíjtörvény

reviziójánál elsősorban a lakáspénz betudását s az özvegyi és árva-nyugdíj felemelését óhajtják s kívánják ennek kiterjesztését az állami tanítókra is. *Us.* (129). — **A Hunyadmegyei állami tisztviselők körének közgyűlése.** A Hunyadmegyei áll. tisztviselők köre május 28-án szombaton d. u. 5 órakor tartotta évi rendes közgyűlését a Casino nagytermében a tagok nagy számának jelentéte mellett. A rendkívül érdekes gyűlésen *Andersen* László p. ü. tanácsos elnökölt, ki meleg szavakban üdvözölte a megjelenteket, majd *Wanka* Béla főtitkár jelentését fogadta el a gyűlés, mely a választmány évi jelentését, majd a felügyelő bizottság által megvizsgált zárószámadását vette tárgyalás alá. A tárgysorozat kimerülésével dr. *Pap* Domokos szólalt fel és a tisztviselői nyugdíjtörvény reviziójának nagy szükségességét indokolva, szép beszédben mutatott rá a tisztviselők özvegyeinek és árvaainak helyzetére. Kívánja, hogy minden további kérdés vétségk le a napirendről és az országos tisztviselők egyletének segítségével ez a fontos kérdés nyerjen mielőbb megoldást. Amennyiben a tisztviselők egyesülete nem hajlandó e kérdés pártfogására, úgy a hunyadmegyei tisztviselők fognak ez ügyben országos akciót indítani. Az indítványt a gyűlés egyhangú lelkesedéssel magáévá tette. *Hv.* (23). —

## Hírek a külföldről.

**Szénharc a porosz állami és magán-szénbányavállalatok között.** A villongás oly fordulathoz ért, a mely méltán gondolkozóba ejli a porosz kormányt. A Hibernia részvények védelmére tudvalevőleg dacz-tróst alkult, a Herne korlátolt felelősségű társaság. Ezt a társaságot a porosz adókievetési hatóság már régen molesztálja. Ennek most véget vetett a Herne. Áttette székhelyét Melcklenburg Güstrow városába. Ez a székhelyáthelyezés komoly aggodalmakat keltett Poroszországban, mert tartanak tőle, hogy a példát többen fogják követni. Ezért most mindent elkövetnek a vállalat visszacsábítása érdekében. Ehelyett egyre népszerűbb lesz a Berlinből való kivándorlás és a berliniek nagyon el vannak keseredve, az állami szénbányászat ellen, a mely még az ő adóbevételüket is megcsappantja kerülő uton. *Est.* (3). — **Leobenben a főiskolán,** a bányamérnöki és geológiai tudományág ny. rk. tanára *Lederer* Flórián f. évi május 10-én elhunyt. A tanszék agendáit egyelőre helyettesítő tanár végezi. *Ob.* (23). — **Strájkoló műegyetemi hallgatók.** Lemberghől híre érkezik, hogy az ottani műegyetem gépészmérnök-hallgatói f. hó 14-én három napra strájkba léptek azzal a megokolással, hogy a géplaboratórium hiánya a lemergi műegyetemi főiskola érdekeit más hasonló tudományos intézetekkel szemben érzékenyen visszahelyezi. *Us.* (140). — **Új horganylemezyár Galicziában.** A Krakó mellett levő Trzebiniában a Dr. Lowitsch & Co czég új horganylemezyárt létesített, amely legközelebb megkezdí üzemét. *Mk.* (22). — **Az Alumínium A. G. Neuhausenben** a mely alumíniumból készült lövőpatronok gyártására szabadalmat szerzett, igen magas áron licenziát adott Németország egyik. elsőrangú fegyver- és municzió-gyárának, ezek készítésére. *Db.* (120). — **Bányaadók új szabályozása Franciaországban.** A francia allambóztartási törvény (1910. ápr. 10.) 4-ik czíme szerint (a mely a »Journal Officiel.« április hó 10-én kiadásra került számában publikálva lett), Franciaországban a bányaadókat és bányaiilletékeket felemelték és határozatot hoztak az irányban, hogy a kiszabott adó- és illeték-részlet befizetése két egymásután következő évben való elmulasztásának, a bányajogositvány törlése, lesz a következménye. *Db.* (125).

## Munkásügyek.

**MUNKÁSMOZGALMAK.** A magyar bányamunkások mozgalma. A *Pesti Napló* nyomán lapunk egyik előző számában megemlékezett a magyar

bányamunkások legujabb mozgalmáról, amely a mai tizenkétórás munkaidő helyett a nyolcz órai műszak általános érvényesítésére irányul. A nálunk érvényben levő 1854. évi általános bányatörvény 200. szakasza, mint röviden jeleztük, a munkaidő kérdésében akként intézkedik, hogy a bányavállalat szolgálati szabályzatot köteles készíteni, amelyben a munka ideje és tartama megállapítandó. Ez a rendelkezés teljes szabadságot biztosít a társaságoknak arra nézve, hogy a munkaidőt tetszésük szerint állapítsák meg. A magyar bányáknál érvényben levő munkarendszabályok kevés kivétellel a tizenkét órás műszakot szabják feltétel gyanánt a bérszerződésekben. A magyar bányamunkások körében már régóta foglalkoztak a nyolcz órai műszak kérdésével. A szervezatlenség következtében azonban a nyolcz órai műszak érdekében nem történt semmi. A vállalatoknak nem állt érdekében ezt a kérdést bolygatni s így az állapotok cseppet sem javultak a magyar bányáipar fejlődése közepette. Ez annál csodálatosabb, mivel a XVI. és XVII. században csaknem általánosan a nyolcz órai műszak volt szokásos, még pedig akként, hogy a munkások a munkahelyen váltották fel egymást. Igaz, hogy ezt a rendszert a bányászat primitív viszonyai okozták. A vállalkozók a nap 24 óráját nem a természet által is megállapított két részre, hanem egyenkint nyolcz órás három részre osztották. Világszerte lassankint szervezkedett a bányász nép s ezzel felszínre került a rövidebb műszak alkalmazásának kérdése. Az 1894-ben Budapesten tartott higiéniai és demografiai kongresszuson már az orvosok is foglalkoztak ezzel a kérdéssel s megállapították, hogy az erőteljes, egészséges munkás egészséges munkahelyen szervezetének veszélyeztetése nélkül naponként egyhuzamban 8<sup>3</sup> órán át végezheti a legnehezebb fizikai munkát. Ez a megállapítás nagy jelentőséggel bír a bányamunka szempontjából. A bányamunkás a föld mélyében, tehát nem a legegészségesebb munkahelyen dolgozik, ahol napfény nem éri, ahol a vájás következtében támadó port kénytelen magába szívni majdnem tizenegy órán keresztül. A bányavállalkozás álláspontja szerint a bányamunkás a tizenkét órából nem dolgozik többet nyolcz óránál. Ez az álláspont azonban nem fedi egészen a tényeket. Jicinsky osztrai bányatanácsos meghatározása szerint az az idő, amit a munkás a bányánál tölt, két részre oszlik: hasznos és holt időre. A holt időhöz számítja: A névsor olvasás 30 perc, menet a szerszámmért 10 perc, menet a bányáig 10 perc, le- és felszállás 10 perc, menet a munkahelyig 40 perc, összesen holt idő 100 perc. Ez a megállapítás is amellett szól, hogy a mai rendszer mellett a bányamunkásnak a 12 órából csaknem 10<sup>1</sup>/<sub>2</sub> órát kell tényleg dolgoznia. A munkaidő megállapítását törvényhozásilag eddig csakis Amerika rendezte. Németországban a munkaadó és munkás megegyezésétől függ a munkaidő megállapítása. A német törvény csak a nehezebb munkahelyek idejét állapítja meg. Angliában a munkaidő már évtizedek óta 7, 8, 9 és 10 óra. Az észak-amerikai Egyesült-Államokban 13 állam rendezte törvényhozás útján a nyolcz órai műszakot. Ausztriában 1902-ben lépett életbe az a törvény, amely kimondja, hogy a bányaműszak kilencz óránál hosszabb nem lehet. A gyakorlat pedig igazolta, hogy a kilencz órás munkaidő mellett a teljesített munka kielégítő volt. A munkás 8—9 órán át sokkal intenzívebben tud dolgozni, mint 12 órán keresztül. A magyar bányamunkások követelésének jogosult voltát igazolja, hogy maguk a

vállalkozók sem tartják lehetetlennek, csak azzal érvelnek, hogy a termelési költségek nagyon megnövekednének. A kérdés rendezésétől ném is zárkoznak el, de a nyolcz órai műszakot kicsinynek tartják s ennél többet követelnek. Ma még nem tudni, hogy a bányamunkások és a munkaadók között ez a kérdés miként fog tisztázódni. Anynyi azonban bizonyos, hogy ezt az ügyet a törvényhozásnak kellene rendeznie, épp úgy, mint Ausztriában. A magyar bányatörvény amúgy is sürgős reformra szorul. Egy füst alatt rendezni lehetne a nyolcz órai bányamunka ügyét is. *Pn.* (111.) — **A királdi köszénbányatelepen** múlt hó 20 án 158 bányamunkás sztrájkba lépett a munkabér felemelés és a be nem jelentett mulasztásokért kiszabandó bírságrendszer miatt. A munkások a sztrájk alatt nyugodtan viselkedtek. Az egyezségtárgyalások végre eredménytel jártaak úgy, hogy a munkások e hó 25 én már munkába álltak. *Mi.* (43). — **KIVÁNDORLÁS. Figyelmeztetés a kivándorlóknak.** Az Északamerikai Egyesült-Államok szénbányáinak munkabeszüntetése tárgyában a belügy-minister körrendeletet bocsátott ki, amelyben figyelmezteti az érdekelteket, hogy a munkabeszüntetésben mintegy 100.000 szénbányász vesz részt, a sztrájk valószínűleg hosszabb ideig tart és más bányákra is áttérjed. Mindazok tehát, akik kivándorolni szándékoznak, ezt a körülményt tartsák szem előtt, nehogy munka nélkül maradjanak. A körrendeletet az előljárók ki fogják függeszteni. *Et.* (122.)

**Balesetek.** | **A szászvári bányagázrobbanás** részleteiről, hiteles információk alapján a következőket jelenthetjük: Ama bányakatasztrófák, amelyek mostanában, sajnos, sűrű egymásután remegtetnek meg, a Baranya-Szászvári köszénbányát sem hagyták érintetlenül. Közel egy évszázadon át folyik itt a bányamivelés. A feltáró műveletek, jelenleg a 382 m. mélységben mozognak. Itt megnyitották az első széntelepet és szellőző-összeköttetést akartak létesíteni a felső horizonttal. E munkálatnak a gyorsítása céljából ereszkedőt és vele szemben feltörést tartottak üzemben. A múlt hó 17-én, este 7 órakor a feltörés vājóvéégéből, amely a 382 m szint talpa fölött 9 m magasságban állott, váratlanul és hirtelenül óriási mennyiségű bányagáz tört elő, mely nemcsak két, egyenként 100 m tehát összesen 200 m hosszú keresztvágatot töltött meg teljesen, hanem még a behúzó szellőző aknába is, 80 m magasságnyira betódult. A legalsó szintről a munkások szerencsésen elmenekültek és a gázkitörésről *Pollák* Nándor h. főaknásznak jelentést is tettek, a ki az egyik munkással vissza leszállott a 342 m szintre, hogy az ott dolgozókat a veszedelemről értesítse s őket a bányából kiszállítsa; azonban alig ért le, már is óriási robbanás reszkettette meg az egész bányát. Füst tódult ki a külső nagy ventilátor szárnykerekénél, és jelezte, hogy lent a bányában nagy szerencsétlenség történt. A robbanás okát megállapítani nem lehetett. A mentő munkában a tisztak, altisztak és munkások vetekedtek egymással és a bányászos-bajtársi szeretetnek legmeghatóbb és legfenségesebb jelenetei nyomon követték egymást. Másnapra már a bányászomszéd Dunagőzhajózási társaság mentő csapata segédkezett, ezt csakhamar követték a tatabányai és salgótarjáni bányaművek kítűnően felszerelt és fegyelmezett mentőcsapatai. Hősi bátorsággal és önfeláldozással folytak a mentőmunkálatok és csak három bányászt sikerült élve, kimenteni a veszélyes pontokról. Tizenhét

bányásztestvér halva maradt a csatatéren. Ezeknek a kihozatala roppant nehéz és küzdelemteljes munka terhét nyomta a mentők vállaira. Éjjel-nappal, szünet nélkül folyt a munka mert a bányászlélek mindig remélt: hátha mégis élve menthetők ki a boldogtalanok. Felemelő érzés kelt a napokig tartó munka nyomán, amelyből a hatóság kiváló emberei és tizenkét bányamérnök szakadatlannal kivették részüket. Külön ki kell emelni a *Westfalia*-és a *Dräger*-rendszerű mentőkészülékeket, amelyek mindvégig kifogástalanul működtek. A katasztrófa áldozatait május hó 20-án délután, ősi kegyeletes szokással, bányászpompával kísérték örök nyugalomra. Nyugodjanak szegények békében. 876. — A verespataki Orlai m. kir. és társ. Szent-Kereszt-altáró gőrzetérén Soit János szerelő f. hó 6-án a buktató és érzapritó épületben **belesett** a gurítóba s bár nem életveszélyes de súlyosabb természetű sérüléseket szenvedett. — A bucsumi Konkordia bányában Zsurka János a Mozesé 15 éves kőhordó, f. hó 6-án bement a régi akna mellett egy elhagyott vágatba, ahol **közetomlás** következtében elpusztult. *Ab.* (24.)

*Gelsenkirchenben* június 11-én nagy talajrázkódást éreztek, a melyet általában a Konszolidacion-bánya harmadik tárójában történt robbanásnak tulajdonítanak. A bányákban körülbelül négyszáz munkás dolgozott, a kiknek sorsáról eddig mitsem tudnak. A táróba vívő utakat a rendőrség elzárta. — *Gelsenkirchenből* jelentik: A bánya igazgatósága közli, hogy a talajrázkódást nem robbanás, hanem egy táró beomlása okozta. Egy munkás súlyosan, kettő könnyebben megsebesült. Két munkás hiányzik. A földrázkódítás oly erős volt, hogy Hüllen városrészben két kémény beomlott és számos házon a mennyezet megrepedt, sőt a falakon is repedések látszanak. *Bp.* (138).

## Irodalom.

### Lapszemle.

**A Bányászati és Kohászati Lapok** 1910. évi folyamata első kötetének június hó 1-én megjelent 11. számának következő a tartalma: A bányászat múltja a magyar birodalom földjén, írta: Rákóczy Sámuel. — Közgazdaság (Az országos iparosgyesület évi jelentése. Közgazdasági hírek) — Egyesületi ügyek. — Pályázati felbívás. — Hivatalos rovat. — A delejes elhajlás, légnyomás és hőmérséknek észlelése Nagybányán 1910. évi április hónapban. *Lts.* — **A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Heti Értesítője** f. é. június hó 5-én megjelent 21. számának tartalmából olvasóink figyelmét különösen felhívjuk a következő címre: Gőzkazánok- és gőzgépeken, gázgenerátorok- és gázmotorokon végzendő teljesítményi mérések kísérleti keresztülvitele. *Lts.* — **Az Österreichische Zeitschrift für Berg- und Hüttenwesen** f. év május hó 23-án kiadásra került 21. számának tartalma következő: Szénporkísérletek Rossitz szénkerület kísérleti tárójában, 2 táblamelléklettel: *Czaplinski* Dr. cs. k. főbányabiztostól és *Jičinsky* műigazgatótól. A. G. M. A. tőzeggázgéptelepek. Osztrák szabadalmak. Ásványász (brikett- és koks) termelés 1910 április hónapban. A világ ciniz termelése. Irodalom. Hivatalos. Egyesületi közlemények. Jegyzetek. Londoni fémárak 1910. évi május 19-én. Ugyane lap *június 4. én megjelent 22. számának* következő a tartalma: Szénporkísérletek a Rossitz szénkerület kísérleti tárójában: *Czaplinski* Dr. cs. k. főbányabiztostól és *Jičinsky* műigazgatótól. A tüzelőanyag hőértéke az aknás pestben, különösen pedig a vasnagyolvasztóban, *Ehrenwerth*

József leobeni tanártól. Osztrák szabadalmak, Irodalom, Hivatalos, Egyesületi ügyek, Londoni fémárak 1910. évi május 27-én. *Lts.* — Az »**Österreichische Zeitschrift für Berg- und Hüttenwesen**« 1910. évi június hó 11.-én megjelent 23. számának a tartalma, következő: Tellurikus vasról, Dr. *Přivoznik* E. cs. k. udvari tanácsostól; Folytonosan működő barnaszén-gázfejlesztő, *Sanna* Ede mérn. dr. tól; Piaczi hírek 1910. május hónapról; A tüzelőszer hőértéke az aknápestben, különösen pedig a vasnagyolvasztóban. *Ehrenwerth* J. tanártól Leobenben; Beküldetett (Polemia kapókészülékek tárgyában); Irodalom; Egyesületi ügyek; Jegyzetek; Hivatalos rovat; Londoni fémárak 1910. június 3.-án. *Lts.*

---

## Legujabb.

**A selmeczbányai bányászati és erdészeti főiskolán** kitört strájk dolgában az »Ujság« június hó 17-én (pénteken) megjelent 143. száma szerint, illetékes helyen felhatalmazták a *Bud. Tud.*-öt a következő nyilatkozatra:

»Nem igaz, hogy az intézetből bárkit is elbocsátottak volna, abszolút valótlanság tehát, hogy ötszáztizennégy hallgatót az intézetből kizártak volna. Nem igaz, hogy az intézetet erre a tanévre végérvényesen bezárták, valótlanság tehát, hogy e meg nem történt bezárás következtében bárki is elvesztette volna az iskolaév mostani szemeszterét. Mindössze annyit igaz, hogy a felizgatott ifjuság kimondott strájkja után a főiskola igazgatóságának jelentése alapján az izgalom lecsillapítása végett a nyugalom helyreállításáig ministeri rendelet az előadások tartását ideiglenesen felfüggesztette. A mint azonban a nyugalom helyreáll, újabb ministeri intézkedés az előadások folytatását már legközelebb, talán már holnap vagy holnapután el fogja rendelni. A történetek dolgában a főiskola fegyelmi hatósága fog eljárni, de természetesen nem az ifjuság egyetemével szemben, hanem csupán azokkal szemben, a kikről a megejtendő beható vizsgálat megállapítja a fegyelmi vétség elkövetését.

Idősebb, bányaiskolát végzett, **régi praktikus főaknász** számára, ki az üzem és a kezelés terén nagy gyakorlatot tud felmutatni, a magyar, német és román nyelvet úgy szóban, mint írásban jól bírja és kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, főaknászi, vagy üzemvezetői állást keresünk szerény feltételek mellett és mielőbbi belépésre. Szíves ajánlatokat „**794. U.**” jelige alatt továbbít a szerkesztőség.

3-3

Erdélyi nagy bányavállalat részére **fúrómestert** keresünk aki a szabadoson eső száraz fúrások keresztülvitelénél már hosszabb gyakorlattal működött. Fizetés megegyezés szerint. Az állás állandó. Pályázati ajánlatok 20 filléres póstajegy melléklésével „**804. H.**” jelige alatt a szerkesztőséghez küldendők be.

3-4

Állást nyerhet nagyobb kőszénbányánál **3 aknász**, kik *sajtóléges bányászatnál* gyakorlati kiképzést nyertek. Bányaiskolai végzettség nem okvetetlen kötelező, de *bányaiskolát jelesen végeztek előnyben részesülnek*. Életkor 30 évnél több ne legyen. Fizetés megegyezés szerint. Folyamodványok „**729. Gyula**” jelige alatt a lap szerkesztőségéhez intézendők.

6-x.

## Stein Sándor

műszaki szijgyártó műhely.

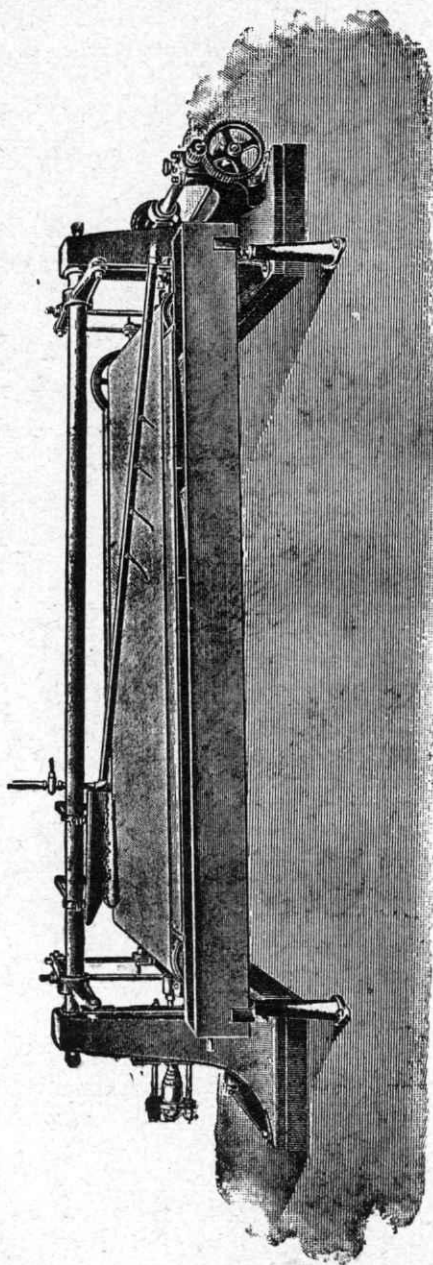
**BUDAPEST, VIII., Köztemető-ut 12 a.**

Ó Felsége a szerb király udvari szállítója.

Ajánlja t. cz. bányatulajdonosoknak saját készítményű bányabőr felszereléseket u. m. mindennemű **mentő-öveket** zárcapocscsal előírásosan készítve. **Mászó-öveket**, **biztonsági övek**, **bánya bőr ruhák** eredeti Cromm-bőrből, **füst álcarkokat** többféle mintákban. **Lószer számokat** és mindennemű **tüzoltósegéd-eszközöket**. **Árjegyzéket kívánatra küldök.**

A hirdetésekre való reflektálásor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

# Kachelmann Károly és fia gépgyára Vihnye.



Villamos és gőzhajtású szállítógépek Dugattyús és centrifugal bányaszivattyúk

Szabadalmazott

Szabadalmazott

Szabadalmazott

Humboldt-féle rázószérek

Szabadalmazott

Bartsch-féle körlököszerék

Aknatornyok

Aknaberendezések

Legújabb szerkezetű

aprítógépek, osztályozó

szíták, mosó-dobok,

ülepítő-gépek.



# ROHONCZY J.

PARCELLÁZÓ ÉS INGATLAN ÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT  
BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-ÚT 17. SZÁM.

*Birtokok parcellázását saját költségeimmel fedezem, úgyszintén azok elcserélését esetleg eladását csekély díj ellenében pontosan és lelkiismeretesen eszközölöm. Aki házáat, birtokát eladni vagy :: elcserélni óhajtja, forduljon hozzám. ::*

*Minden tudakozódásra irodám készséggel díjtalanul megadja a kellő felvilágosítást.*

## FOGAK

szájpadlás és gyökerek eltávolítása nélkül 4 koronától feljebb,

:: **10 ÉVI JÓTÁLLÁSSAL.** ::

Az általam készített és a párisi fogorvosi akadémia kiállításán kiténtetett fogak rágásra kitűnően használhatók, könnyen megszokhatók, a beszédben semmiféle zavart nem okoznak, szagot, ízt nem kapnak, a szájból ki nem vehetők és a valódi fogakat teljesen pótolják. Továbbá aranyhidak és koronák egyedüli ::  
specziális készítője ::

## SCHATZ JENŐ

TEKNIKAI FONÖK

Budapest, VII., Wesselényi-utca 60., I. 4. szám.

Fogorvosi intézet = Rendelés egész napon át este 8 óráig.

Vasár- és ünnepnapokon is.

Szakorvosi rendelés fog- és szájbeteg részére.

Fogtömések a leggondosabb kezeléssel. Specziális, fájdalommentes fogműtétek. Régi rossz fog-  
:: sorok átalakítása megvárható. Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek. Mérsékelt árak. ::

A hirdetésekre való reflektálásakor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

# Angló-American

finom angol úri szabóterem

**Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám I. em.**

A lelegeánsabb és legfinomabb úri öltönyöknek és felöltőknek egyedül az Angló-American cég a speciális készítője, kizárólag angol kelméből.

== Készpénz, valamint amerikai hitelrendszer. ==

## Közigazgatási ügyekben

u. m. honossági, illetőségi, örökbecfogatás, házassághoz diszpenzáció (kihirdetés alai felmentés) kivételes nősülési engedély kieszközlése, nagykorúsítás, névmagyarosítás, iparendély megszerzése és közigazgatási ügyekben legmegbízhatóbb értesítéssel szolgál. Úgyszintén bármely ügynek gyors és lelkiismeretes lebonyolításáról, valamint a szükséges okmányok beszerzéséről gondoskodik.

**FELLNER ÁRMIN** közigazgatási és okmánybeszerzési irodája  
Budapest, VI., Szondy-utca 79. sz.

Alapított 1888. évben

Alapított 1888. évben

# REFORM

tudakozó- és inkaszszó-intézet

tulajdonos:

## Székely Sándor

Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 66. szám.

Kereskedelmi és magán információk legmegbízhatóbban beszerezhetők jutányos díjak mellett.

### Külön inkaszszó osztály

# ! Villamos zseblámpa !

Mindenkor használatra készen. Gyenge nyomás az  
:: ujjal és élénk villamos fény árad szét. ::

## Teljesen veszélytelen!



Könnyen és kényelmesen hordható a zsebben és évekig hasznítható.  
A villamos battéria, ha már felhasznált, újjal helyettesíthető.

== Ára teljes felszereléssel 3 korona. ==

Nagyító lencsével 4 K.

Battéria 1 K.

Szétküldés utánvétellel.

# Neumann József

Budapest, VIII., Örömvölgy-utca 16. szám.



## Beretváld önmagadat

az amerikai biztonsági berctva-készülékkel.

Ez a világban a legköltelemesebb használatu és a legjutányosabb készülék! A gyakorlatlan kéz is leveles kifogástalanul a legkeményebb szakált gyorsan, simán. Még sötétben is biztosan és veszélytelenül beretválkozhatunk. Egyedüli védelem az undorító ragályok, mint például a szaká'sömör ellen. A készülék használatra készen, legfinomabban ezüstözve, porlómentesen csak 5 korona 20 fillérbe kerül s a pénzbe üldése ellenében, vagy utánvétel mellett rendelhető:

## D. E. Scheffer

Budapest, VII. ker., Baross-tér 13. sz.

A készüléket csak egyszer kell megvenni, készültsége kitünő és egy emberéleten át kitart. 1907-ben 50,000 darab kelt el.

igen sok elismerő levél.

A hirdetésekre való reflektálásor kérjük mindig lapunkra hivatkozni.

# FUCHS SÁNDOR

épület- és műlakatos-mester  
Budapest, VII., Kisdiófa-utcza 8.

Elvállal mindennemű lakatos- és mechanikai munkákat, úgy mint: épület vasalását, rolót, napellenzőket és diszrácsolásokat, tűzhelyeket felelősség mellett és világszereléseket. Költségvetést és rajzokat díj nélkül küldök.



## Pénzkölcsön!!

**Vidéki szilárdan épített bérházakra:** 10–50 évi törlesztésre 5%-os kamatozás mellett, a becsérték 55%-át. **Földbirtokokra:** 10–60 évi törlesztésre 4%-os kamatozás mellett, a becsérték 70%-át. **Drága kölcsönöket konvertálunk.** Beküldendő: telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokív. **Tisztviselőkölcson:** 10–30 évi törlesztésre 6%-os kamatozás mellett. **Megszerezzük a legmagasabb kölcsönt.** **Közlendő:** életkor és szolgálati idő. Személyhitel 200 koronától 20.000 koronáig 8%-os kamatozás mellett.

**Orsz. Hitel- és Kölcsönszerző-Vállalat Igazgatósága**

**VI. kerület, Izabella-utcza 67. szám.**

Telefon: 101–28.

Alapított: 1898. évben.

**Felvilágosítás díjmentes. = Válaszbélyeg.**

# BECK KÁROLY

épület- és műlakatos, szab. ablak-  
szellőztető-készülék és önműködő  
:: zajnélküli ajtócsukó-készítő ::

**BUDAPEST**

**VIII., József-utca 14. sz.**

Szabadalmi sz. 16794.

Költségvetésekinygen

Mérték-vétel végett szives-  
kedjék hozzám fordulni.

## **Ablakszellőztetők ára:**

Legnagyobb, legnehezebb és díszes . . . . .	25- K
Rendes ablakok iskolák, intézetek, magánlakásokhoz . . . . .	13- K
Könnyebb szimpla ablakokhoz . . . . .	9- K
Klozetablak . . . . .	7-60 K

**3500 darab már használatban van.**

Ablakszellőztető készülékeimet a következő nevesebb helyeken használják: Nemzeti Kaszinó,  
Keresk. ministerium, Ref. főgimnázium, M. kir. Ludovika, Kispesti áll. elemi iskolákban s  
több kórház és iskolában és vidéken is kitérőnek bizonyultak.

# „TITANIT“

(Ceipek módszerű) magyar biztonsági robbantóanyag r.-t.

Kitünő magyar gyártmány. Ütés- nyomás- hő és fagy iránt teljesen érzéketlen. Bárhová szállítható és bárhol raktározható. Kezelése egyszerű és veszélytelen. Robbantó erejére nézve az özszeses eddigi robbanó anyagokkal versenyez.

Ára mérsékelt.

Kísérletek a gyár költségén végeztetnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál  
központi iroda és eladási hivatal

**Budapest, V., Mérleg-utca 3.**

Telefon: 45—31.

Távirati czfm: Ceiptitanit.

1—26

# Műszaki és egyéb nyomtatványok.

(Az árak 100 ívenként értendők.)

## I. Építési nyomtatványok.

Rsz. 103.	Előméret	K 3'—
» 94.	Költségvetés (építési) belív	„ 3'—
» 95.	„ „ „ külvív	„ 3'—
» 199.	<b>D)</b> Munkabérek és anyagárak jegyzéke külvív	„ 3'—
» 200.	Ugyanaz belív	„ 3'—
» 201.	<b>E)</b> Árelemzés (építési) belív	„ 3'—
» 202.	„ „ „ külvív	„ 3'—
» 203.	Építési gazdálkodási kimutatás	„ 3'—
	Némethy, Építési tanácsadó, 2 kötetb.	K 20'—
	Sobó, Középitészet, 2 kötetben	„ 32'—

## II. Bányamérési nyomtatványok.

» 102.	A bányamérés tökéletes jegyzéke	K 3'—
» 174.	Háromszögoldalok számítása, 2 db egy íven	„ 5'—
» 175.	Kompassmérés jegyzőkönyve	„ 3'—
» 176.	Szintezés jegyzőkönyve	„ 3'—
» 179.	Szögmérés a sorozati mérés mód szerint, 2 drb egy íven	„ 5'—
» 188.	Egyszerű szögmérés	„ 5'—

## III. Egyéb nyomtatványok.

» 178.	Bérczédula bányamunkások részére, 4 drb egy íven	„ 2'—
» 197.	Fizetési nyugta állami tisztviselők részére, 2 drb egy íven	„ 3'—

Mint oly töltőtollat, mely aránylag nem nagy ára mellett mégis minden igényt kielégít, igen ajánlhatjuk a

== „Red Dwarf“ töltőtollat. ==

Egyet se adtak vissza — tehát jól! Ára 7 korona.

: : : Kitűnő és tartós könyvkötészeti munkák hivatalok részére. : : :

**Richter-, Riefler-, Gisy- és Kern-féle rajzeszközök eredeti gyári áron.**

*Minden nyelvű szakkönyvek beszerzése ered. bolti áron.*

**Joerges Ágost özv. és fia**

könyv- és papirkereskedése, I. önyvkiadóhivatala és könyvnyomdája

**Selmeczbányán.**

# Plander Gyula és Társai

Merény (Szepes vármegye).

Alapított 1785-ben.

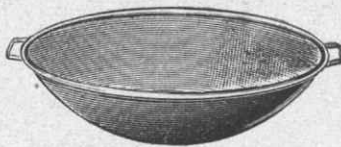
Alapított 1785-ben.

Sürgönczím: Plander Merény. — Interurban Telefon 3. szám.



Gyártanak mint különlegességet, bányateknőket kovácsolva és sajtolva: bányakapákat, lapátokat, ásókat, szén- és kőcsákányokat, kalapácsokat, bányászfejszékét és minden e szakmába vágó szerszámokat minta, vagy rajz szerint, a legjobb aczéلبől gyártva. Továbbá, bánya és vasúti sínzöveget minden méretben sajtolva.

Megkeresésére képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.



4-6

Egy nagy uradalmi kőbányához, amelynek évi termelése 10.000 köbméter, részben terméskő, részben úti kavics előállítására lesz berendezve, szakképzett **bányaiskolát végzett** fiatal embert keresünk. Előnyben részesülnek azok, akik katonai kötelezettségüknek már eleget tettek. Folyamodások 20 filléres postajegy melléklésével „169.

Hw.“ jelige alatt a szerkesztőséghez intézendők.

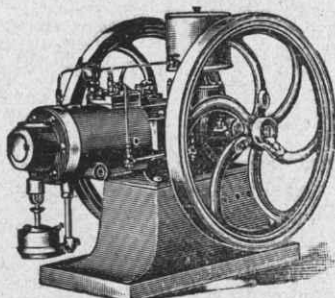
2-2

Három szénfekvethoz a mely 62, 20 és 18 zártkutatmányból, egy vas-kőtelepfoglaláshoz és végül szén- és aranyércz telephez **tőkepénzes társ**, esetleg **vevő** kerestetik. Tudakozódásokra „850. J.“ jelige alatt, 10 filléres póstajegy beküldése ellenében válaszol a szerkesztőség.

1-3

Nagy **vasgyári vállalat** kitünően végzett **hengerlőmestert** keres, a ki kereskedelmi és apró faonvasak gyártásában nagy tapasztalattal bír. Ajánlatokat „K. H. 204.“ jelzés alatt a jelen hirdetést kibocsátó lap kiadóhivatála továbbít. (933).

1-3



## WOHANKA - FÉLE nyersolajmotorok és lokomobilok

Üzemköltségek nagyság szerint  $1\frac{1}{2}$  - 2 fillér óránként és  $1\frac{1}{2}$  - 2 erónként.

Nincs robbanó- és tűz-veszély!

Minden pénzügyőri ellenőrzés és engedély nélkül.

**WOHANKA és TÁRSA** Budapest,  
V., Váci-körút 76.

## MARX ÉS MÉREI

tudományos műszerek gyára

**BUDAPEST, VI. KERÜLET, BULCSÚ-UTCZA 7.**

GYÁRTANAK:  SAJÁT GYÁRTELEP.

saját telepükön mindennemű bányászati-műszert, theodolitot, mérőléczeket, mérőszalagot, fessmérőt, hőmérőt, vízszinmérőt, őrellenőrző órákat.

16 HP.

100 munkás.

Magyarország ezirányu legnagyobb gyára.



## Magyar Siemens-Schuckert-Művek

BUDAPEST, V. KERÜLET, LIPÓT-KÖRUT 5. SZ.

Készít: teljes erőátviteli és világítási telepeket bányák részére; villamos bányavasútnak, szállítógépeket, szivattyúkat, szellőztetőket, világítótesteket, köztefűrógépeket és mindennemű különleges bányaberendezéseket.

Végzett bányaiskolai **bányásznövendéket** keresünk nagy szénbányavállalat részére, ki épp és egészséges és bányászati szolgálatra alkalmas. Szénbányászati gyakorlat, huzagolva mérésben jártasság, rajzolásban ügyesség, főkövetelések. Nyelvismeret az ajánlatban megadandó. Havi illetmények: 120 K, kezdő-fizetés, lakás, fűtés, világítás. Jó kvalifikáció esetén javítás. Okmányolt kérvények „988. P.” jelige alatt. 35 filléres póstajegy melléklésével a szerkesztőséghez intézendők.